

19/02/2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

JHL RY:N ASIANTUNTIJALAUUSUNTO ASIASSA HE 199/2025 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖSOPIMUSLAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

ASIANTUNTIJALAUUSUNTO

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta osallistua hallituksen esitystä 199/2025 koskevaan kuulemiseen. Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys sisältää useita kaikkien työntekijöiden asemaa heikentäviä muutosehdotuksia, jotka koskevat määräaikaisten työsuhteiden tekemisen helpottamista, lomautusilmoitusajan lyhentämistä sekä työnantajan takaisinottovelvoitteen kaventamista. JHL vastustaa edellä mainittuja muutosehdotuksia seuraavilla perusteilla.

JHL kiinnittää ensimmäisenä huomiota jäsenistönsä kannalta huolestuttavaan määräaikaaisuus- koskevaan muutosehdotukseen, jonka negatiiviset vaikutukset ovat hallituksen esityksen mukaan kohdistumassa erityisesti naisiin, julkisella sektorilla työskenteleviin, nuoriin sekä niihin palkansaajiin, jotka eivät ole syntyneet Suomessa.¹

Hallituksen esityksessä todetusti määräaikaiset työsuhteet ovat huomattavasti yleisempiä naisilla miehiin verrattuna.² JHL:n huolena on, että määräaikaisten työsopimusten käyttö lisääntyy entisestään naisvaltaisilla aloilla ja leviää myös muille aloille korvaten toistaiseksi voimassa olevia työsopimuksia.³ JHL:n jäsenistä noin 70 prosentin ollessa naisia, pelkona on, että reilusti yli puolet jäsenistöstämme on joutumassa entistäkin heikompaan ja epävarmempaan asemaan työmarkkinoilla.

Naisvaltaisen jäsenistön omaavana liittona JHL on erityisen huolissaan esityksen vaikutuksista raskaussyrjinnän lisääntymiseen. Hallituksen esityksessäkin viitatus raskaussyrjintää koskevan

¹ Ks. HE 199/2025 vp, s. 20. Määräaikaiset työsuhteet ovat työikäisillä sitä yleisempiä, mitä nuoremasta ikäryhmästä on kyse. Eurostatin LFS:n mukaan vuonna 2023 Suomessa 15–24-vuotiaista työllisistä lähes puolet (46 %) työskenteli määräaikaaisessa työsuhteessa, 15–29-vuotiaista 32 prosenttia ja 55–64-vuotiaista alle viisi prosenttia työskenteli määräaikaaisessa työsuhteessa. Määräaikaiset työsuhteet korostuvat myös niillä palkansaajilla, jotka eivät ole syntyneet Suomessa. Eurostatin Labour Force Survey (LFS) -tietokannan tietojen mukaan EU-maissa keskimäärin 17,8 prosenttia muualla kuin kohdemaassa syntyneistä palkansaajista oli määräaikaaisessa työssä vuonna 2023. Suomessa vastaava osuus on 21,4 prosenttia.

² Ks. HE 199/2025 vp, s. 19. Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2023 naispalkansaajista 19,1 prosentilla ja miespalkansaajista 14,2 prosentilla oli määräaikainen työsuhte. Määräaikaisia naispalkansaajia oli 225 000 ja miespalkansaajia 159 000 vuonna 2023.

³ Ks. myös HE 199/2025 vp, s. 34–35.

tuoreen tutkimuksen perusteella raskauteen liittyvää syrjintää on kokenut joka neljäs raskaana oleva.⁴ Kaikkein yleisin syrjinnän muoto taas on raskaudesta johtuva määräaikaisen työsuhteen jatkamatta jättäminen.⁵

JHL:n näkemyksen mukaan nyt ehdotettava määräaikaishuutoja koskeva muutos on raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisemisen kannalta hälyttävä toimenpide. Määräaikaisen työsuhteen jatkamatta jättämisen ollessa tutkimuksenkin perusteella kaikkein yleisin syrjinnän muoto, on käsittämätöntä, että tämän työsuhtemuodon käyttämistä helpotetaan entisestään. Hallituksen omassa esitysluonnoksessakin on suoraan todettu, että siltä osin, kuin määräaikaisten työsuhteiden määrä lisääntyy, on odotettavissa, että vastaavien syrjintätapausten määrä kasvaa.⁶

Riittäviä toimia syrjinnän vähentämiseksi ei kuitenkaan esityksessä tarjota, vaikka tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta heikentävät vaikutukset on tunnistettu.⁷ Ehdotettu säännös, jossa kielletään määräaikaisen työsuhteen tekeminen sekä tekemättä jättäminen syrjivän perustein, ei riitä paikkamaan ehdotettujen muutosten tasa-arvoa rapauttavia vaikutuksia.

Määräaikaishuutojen helpottaminen koskettaa erityisesti JHL:n jäsenistöä myös siksi, että jo nykyisellään määräaikaishuutoja on JHL:nkin edustamilla julkisen sektorin työntekijöillä huomattavasti useammin yksityiseen sektoriin verrattuna.⁸ Hallituksen esityksessäkin todetulla tavalla lakimuutoksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajiin ja on mahdollista, että myös julkisen sektorin työnantajat ryhtyvät hyödyntämään ilman erillistä perustetta solmittavaa määräaikaista työsuhdetta joissain tilanteissa.⁹ Siten esimerkiksi kuntien ja hyvinvointialueiden työntekijöiden valmiiksi epävarma asema on muuttumassa ehdotettujen muutosten myötä entistäkin haastavammaksi.

JHL kiinnittää huomiota myös määräaikaishuutoja koskevan muutoksen ristiriitoihin hallitusohjelmakirjausten kannalta. Muutosehdotus on räikeässä ristiriidassa ensinnäkin hallituksen oman raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisyyn pyrkivän hallitusohjelmakirjauksen kanssa.¹⁰ Ehdotettu lakimuutos ei tehokkaasti toteuta edellä mainittua hallitusohjelmakirjausta, vaan päinvastoin lisää syrjintää.

⁴ Anttila, Henna & muut (2024): Raskaussyrjintä Suomessa Vuoden 2024 väestötutkimuksen tuloksia. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2024:20, s. 28.

⁵ HE 199/2025 vp, s. 41 ja Anttila, Henna & muut (2024): Raskaussyrjintä Suomessa Vuoden 2024 väestötutkimuksen tuloksia. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2024:20, s. 69.

⁶ Ks. HE 199/2025 vp, s. 41.

⁷ Ks. HE 199/2025 vp, s. 39-42.

⁸ Ks. HE 199/2025 vp, s. 20. Julkisella sektorilla osuus oli 24,8 prosenttia ja yksityisellä sektorilla 13,0 prosenttia vuonna 2023. Lukumääräisesti määräaikaishuutoissa oli julkisella sektorilla 163 000 ja yksityisellä sektorilla 210 000 palkansaajaa.

⁹ HE 199/2025 vp, s. 34.

¹⁰ Ks. Vahva ja välittävä Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58, s. 65. Hallitusohjelman mukaan erityisesti raskaus- ja perhevapaaseen perustuvan syrjinnän ehkäisyyn kohdistetaan tehokkaampia keinoja.

Toiseksi lainsäädännössä olisi hallitusohjelman mukaisesti varmistettava, ettei määräaikaisuuksia koskeva muutos lisää työsopimusten perusteetonta ketjuttamista.¹¹ Ehdotetun sääntelyn perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että ilman perusteltua syytä laadittua määräaikaista työsopimusta ei otettaisi myöhemmin huomioon, mikäli työsuhde jatkuisi perustellusta syystä tehdyillä määräaikaisilla työsopimuksilla ja arvioitavaksi tulisi työvoiman pysyvä tarve ja ketjusopimuskielto. Ehdotettu sääntely johtaisi siten väkisin sen ajan pidentymiseen, jonka työntekijä joutuu määräaikaisissa työsuhteissa roikkumaan ja toisaalta kannustaisi työnantajia käyttämään yhden vuoden mittaista perusteetonta määräaikaisuutta. JHL:n näkemyksen mukaan ehdotettu lakimuutos toimii tässäkin vastoin hallitusohjelman kirjausta ja tarjoaa pikemminkin lisää mahdollisuuksia ketjuttamiselle.

Vaikutusten osalta JHL toteaa, että hallituksen esityksessäkin todetulla tavalla määräaikaisuuksia koskevan lakimuutoksen vaikutukset työllisyyteen ja tuottavuuteen ovat vähäisiä tai vähintäänkin epäselviä.¹² Työntekijöihin todennäköisesti kohdistuvien negatiivisten vaikutusten määrä taas on mittava, etenkin kun otetaan huomioon muutkin hallituksen jo osin toteuttamat ja valmisteilla olevat työntekijöiden asemaa heikentävät lainsäädäntömuutokset.

JHL toteaa vielä vastustavansa myös lomautusilmoitusaikaan ja takaisinottovelvollisuuteen ehdotettuja muutoksia. Lomautusilmoitusajan lyhentäminen 14 päivästä seitsemään päivään heikentää suoraan niin työntekijöiden taloudellista asemaa kuin heidän mahdollisuuttaan varautua lomautukseen. Valittu sääntelytapa, jonka mukaan työehtosopimuksen paremmasta kirjauksesta huolimatta voitaisiin paikallisesti sopia seitsemän päivän lomautusilmoitusajan noudattamisesta, rikkoo kansainvälisissä sopimuksissakin turvattua työehtosopimusosapuolten sopimusautonomiää ja oikeutta neuvotella tehokkaasti työehtosopimuksista.¹³ Takaisinottovelvollisuuden rajaaminen taas heikentää työntekijöiden taloudellisiin ja tuotannollisiin irtisanomisiin liittyvää irtisanomissuojaa, ja on jälleen yksi työntekijöihin negatiivisesti vaikuttava lainsäädäntömuutos.

¹¹ Ks. Vahva ja välittävä Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58, s. 63 ja HE 199/2025 vp, s. 5.

¹² Ks. vaikutuksista HE 199/2025 vp, s. 30–43. Hallituksen esityksessä todetaan, että määräaikaisuuksia koskevan muutoksen vaikutus tuottavuuteen, ja sitä kautta talouskasvuun, on tutkimuskirjallisuuden valossa epäselvä. Edelleen todetaan, että tutkimustieto ei osoita määräaikaisuuksia koskevalla lakimuutoksella olevan selviä työllisyys- tai työttömyysvaikutuksia.

¹³ Ks. HE 199/2025 vp, s. 14. Esimerkiksi ILO:n ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua koskevalla yleissopimuksella nro 87 (HE 58/1949 vp, SopS 45/1949) suojellaan työmarkkinaosapuolten autonomiää. Yleissopimuksen 3 artiklan mukaan työntekijöiden ja työnantajien järjestöillä on oikeus laatia omat sääntönsä ja ohjeensa, valita vapaasti edustajansa, järjestää hallintonsa ja toimintansa sekä laatia toimintaohjelmansa. Julkisten viranomaisten on vältettävä kaikkea sellaista asiaan puuttumista, joka on luonteeltaan tätä oikeutta rajoittavaa tai sen laillista käyttöä vaikeuttavaa. ILO:n yleissopimuksessa nro 98 (HE 19/1951 vp, SopS 32/1951) järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden periaatteiden soveltamisesta edellytetään jäsenvaltioiden suojelevan työntekijöitä toiminnalta, joka kohdistuu ammatillista järjestäytymisvapautta vastaan. Työmarkkinaosapuolten vapaaehtoisia työehtosopimusneuvotteluja tulee yleissopimuksen 4 artiklan mukaisesti edistää.

Lopuksi JHL muistuttaa hallitusohjelman mukaisena tavoitteena olevan etenkin pienten ja keskisuurten yritysten työllistämiskynnyksen madaltaminen.¹⁴ Ehdotetut lakimuutokset eivät kuitenkaan rajoitu vain näihin yrityksiin, vaan ne koskevat myös julkista sektoria sekä takaisinottovelvoitteeseen esitettyä muutosta lukuun ottamatta kaikenkokoisia yrityksiä. JHL:n näkemyksen mukaan ehdotettujen muutosten ei tulisi koskea lainkaan julkista sektoria eikä suuryrityksiä, koska muutoksia perustellaan pienten ja keskisuurten yritysten työllistämiskynnyksen madaltamisella.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Lisätietoja:

Anna Järvinen

Juristi

anna.jarvinen@jhl.fi

¹⁴ Ks. Vahva ja välittävä Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58, s. 63 ja HE 199/2025 vp, s. 5.

